

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ при МОН УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ при ХОВА
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ ХНПУ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
КАРДІФФСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МЕТРОПОЛІТАН (Велика Британія)
ТЕЛАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ЯКОБА ГОГЕБАШВІЛІ (Грузія)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (Республіка
Польща)
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АДАМА МІЦКЕВИЧА В
ПОЗНАНІ (Республіка Польща)

НАУКА ТА ОСВІТА В ДОСЛІДЖЕННЯХ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

Матеріали

IV Міжнародної науково-практичної
конференції для студентів, аспірантів, докторантів,
молодих учених

18 травня 2023 року

Харків 2023

УДК 001.891:37
НЗ4

Головний редактор:

Бойчук Ю. Д. – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Редакційна колегія:

Бережна С. В. – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Башкір О. І. – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, голова ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Боярська-Хоменко А. В. – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри освітології та інноваційної педагогіки, заступник голови ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Коробкіна О. Г. – директор наукової бібліотеки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Скидан Я. А. – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, заступник голови ради молодих учених ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Матей Ю. Ф. – здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти соціологічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна;

Чихаріна К. І. – здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри освітології та інноваційної педагогіки, викладачка кафедри східних мов ХНПУ імені Г. С. Сковороди

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 5 від 17 травня 2023 року)*

Наука та освіта в дослідженнях молодих учених [Електронне видання] : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. для студ., аспірантів, докторантів, молод. учених, Харків, 18 трав. 2023 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. – Харків, 2023. – 244 с.

У збірнику відображено тези IV Міжнародної науково-практичної конференції для студентів, аспірантів, докторантів, молодих учених «Наука та освіта в дослідженнях молодих учених», що проходила на базі Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди з нагоди Дня науки. Він містить результати теоретичних та емпіричних досліджень молодих учених України в умовах сучасних викликів.

Матеріали стануть у пригоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, магістрам і студентам закладів вищої освіти, практикам у галузі освіти.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2023

СУЧАСНИЙ ІСТОРИЧНИЙ ДИСКУРС ОУН/УПА В УКРАЇНСЬКОМУ КОНТЕКСТІ БОРОТЬБИ ЗА ЄВРОПЕЙСКУ ІДЕНТИЧНІСТЬ

М.О. Лужецька

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету історії і права

І.В. Чернікова

кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Харків, Україна

Історичний дискурс ОУН/УПА в сучасному українському контексті являє собою складне питання, що породжує значну кількість розбіжностей між науковцями, журналістами та іншими громадськими діячами в Україні. Більшість науковців і політиків визнають історичну цінність Організації Українських Націоналістів та Української Повстанської Армії, однак дискусії спалахують навколо німецької співпраці, злочинів проти людства та могутньої діяльності у часи Другої світової війни.

Українська ідентичність підпорядкована багатьом чинникам, зокрема загальній соціально-політичній ситуації в Україні, зовнішнім впливам, а також історичному досвіду та культурним традиціям. Тому, щоб сформувати повну картину ролі ОУН/УПА в сучасній українській ідентичності та боротьбі за європейську інтеграцію, є необхідність у прискоренні наукових досліджень, піднятті рівня історичної освіти в широкому громадському колі та розбірливості у процесах політизації даної проблеми.

Суспільні думки про ОУН/УПА були сформовані в національній свідомості ще в умовах Холодної війни. Історичний наратив українського визвольного руху став заручником упереджених оцінок, застрягши на лінії протистояння двох взаємовиключних дискурсів – радянського та антирадянського.

Російська інтервенція в Україну, якій передувала перемога Євромайдану, сколихнула весь світ, зрушила геополітичну рівновагу досягнуту після розпаду СРСР та поставила під загрозу всю повоєнну систему міжнародної безпеки.

Україна стала об'єктом пильної уваги усього світу. Інтерпретація революційних подій постійно піднімала питання ролі українських правих, чий червоно-чорний прапор та вітання «Слава Україні! Героям Слава!» стали однією з візитівок Євромайдану, символічним уособленням боротьби українців за європейський вибір.

Актуалізація західноукраїнського регіонального дискурсу ОУН/УПА в контексті вибору Україною європейського вектору розвитку в черговий раз збурила дискусію щодо слабкості української національної ідентичності, штучності української держави та неминучості її дезінтеграції. Опоненти Євромайдану вважали його нерепрезентативним. Наголошували, що він представляє лише інтереси українського Заходу. Цим пояснювалась і присутність на Майдані націоналістичної символіки, яка в українській

суспільній свідомості міцно пов'язана з Галичиною. Російська пропаганда, що в своїй основі є модернізованою версією старих радянських дискурсів, подавала події української революції гідності як перемогу фашистів-бандерівців. Поширена в російській історико-політичній думці концепція «трьох Україн» посіла чільне місце в російському медійному просторі. Інспіровані Росією заворушення в південно-східній Україні були представлені у формі громадянського конфлікту, де проросійський південний схід протистоїть очоленій фашистами-бандерівцями «київській хунті». [1, С.329]

Такий потік російської дезінформації в черговий загострив дискусії довкола ОУН/УПА. Формування національної ідентичності в Україні, власне як і сам державотворчий процес, носили запізнілий характер, що відобразився у формі навздогінної націоналізації всіх сфер суспільного життя. Цей процес нерівномірно охопив регіони України.

В умовах російсько-української війни російський політико-медійний простір ще більш масово використовує пропагандистські наміри заради примусового переусвідомлення українського народу. Створюючи нові фейки щодо діяльності ОУН/УПА, вони намагаються дискредитувати українську владу, мову, віру та націю в цілому.

Натомість в Україні з початком повномасштабного збройного вторгнення питання національної свідомості спалахнуло з новою силою.

Незважаючи на кількість пропаганди та фейків у медіа-просторі, національна свідомість українців формується і жодні провокації не здатні її зламати.

Багато разів ми чули таке висловлювання як «бандеровці», де хто ставляться до цього негативно, де хто позитивно. Хто ж такі «бандеровці» насправді?

Бандеровці – це послідовні борці за визволення українського народу. Ця назва утворилася від прізвища довгорічного революційного борця за волю і державну незалежність України, керівника революційної Організації Українських Націоналістів – Степана Бандери.

Організація Українських Націоналістів, керована Степаном Бандерою, є на українському ґрунті єдиним послідовним реалізатором ідеї революційної, безкомпромісової боротьби українського народу проти всіх окупантів за його національну волю і незалежність. Організація Українських Націоналістів завжди вела найрадикальнішу протиокупантську боротьбу до 1939 року.

Чого бандеровці називають себе націоналістами?

Націоналістами їм прийнято себе називати, тому що центральне місце в їх ідеології займає вчення про українську націю. [2, С.260]

На мою думку питання щодо ОУН/УПА і до сьогодні лишається не зрозумілим в свідомості деякої частини населення нашої країни, дехто прирівнює його з нацизмом, дехто з націоналізмом. Я вважаю, що діяльність цієї організації значно вплинула на подальше життя та розвиток незалежності в Україні. ОУН/УПА були борцями за незалежність від

московського режиму, з яким сьогодні стійко бориться Україна, але вже в незалежній державі.

Список використаних джерел

1. Український історичний збірник. Антиколоніальний дискурс ОУН/УПА в сучасному українському контексті боротьби за європейську ідентичність. 329 с.

2. Полтава П. «Хто такі бандерівці та за що вони борються». 260 с.

СУЧАСНІ УКРАЇНСЬКІ ІСТОРИЧНІ ДИСКУРСИ: СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ НА ПРИКЛАДІ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

А.О. Москальова

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету історії і права

І.В. Чернікова

кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Харків, Україна

Історичний дискурс займає особливе місце серед інших видів дискурсу, адже він є втіленням формування суспільно-історичної думки. Історія є гуманітарною наукою, а тому органічно поєднує в собі два стилі: художній та науковий. Саме тому присутня притаманна драматизація подій й образність для привернення уваги читачів [1, с. 10]. Проте такий тип дискурсу не терпить вигадок, фальсифікацій та використання недостовірних фактів. Обов'язково повинні бути наявні незаперечна аргументація та зрозумілі всім висновки.

Історичний дискурс – співвідношення індивідуального та колективного, а тому науковець змушений звертати увагу на вже існуючі суспільні норми. Під час дискурсу інколи з'являються «білі плями» в історії чи історичні міфи, що ставить проблему істинності історичного дискурсу [3, с. 244]. Можна говорити про те, що рівень довіри до суджень науковця визначається його статусом та рівнем кваліфікації, а тому кожен вчений користується усталеними принципами історичних дискусій: умовність, гуманізм та толерантність – будь-яка концепція та ідея не повинна засуджуватися, так як не існує абсолютно правильних або неправильних думок, а тому повинна бути повага до чужих теорій. Зокрема, аполітичність та антиактивізм полягають в відмові від стереотипів суспільства та визначенні себе поза політикою. Проте історичні дискурси стосовно подій Другої світової війни доводять, що не завжди легко дотримуватися цих принципів, а особливо останнього.

Сучасний історичний дискурс характеризується певною залежністю від політичного курсу країни, а тому Друга світова війна розглядалася не однаково на різних етапах незалежної України. Після розпаду Радянського Союзу розпочинається пошук самостійної україноцентричної версії тих подій, яка мала на меті зруйнувати численні радянські міфи. У перші

Гусак О.В., Чернікова І.В. Війна Росії на теренах України у працях сучасних дослідників	212
Клочко Т.П., Чернікова І.В. Становище жінки в суспільно-політичному житті незалежної України	214
Красновський М.С., Серяков С.О. Процес формування ворожого ставлення до національних меншин в умовах тоталітаризму: образ ворога-поляка на Харківщині (1920-1930 рр.)	215
Лужецька М.О., Чернікова І.В. Сучасний історичний дискурс ОУН/УПА в українському контексті боротьби за європейську ідентичність	218
Москальова А.О., Чернікова І.В. Сучасні українські історичні дискурси: суть та значення на прикладі Другої світової війни	220
Орловський Р.В. Біографія Джона Патона – співробітника Чарльза Тейза Рассела, засновника Товариства Вартової Башти	222
Подольняк І.В., Чернікова І.В. Вплив політики українізації на збереження культурної спадщини України	223
Сопельняк А.С. Бурштин і південно-східний Бурштиновий шлях в науковому доробку Ярослава Романовича Дашкевича	225
Харламов М.І., Чиркіна М.А. НКВС УСРР та Український Військовий Округ: взаємодія з питань пожежної охорони у 1925-1929 роках	226
Шило А.Т., Михальчук Р.Ю. Нацистські табори як спосіб покарання «ворогів Рейху»	227
Секція 10. Роль молодого вченого в становленні корпоративної культури наукової спільноти	230
Верещинська А.І., Мельничук С.Л. Емоційне вигорання у соціальних працівників	230
Гноянко Т.А., Волинець Н.В. Рекомендації щодо удосконалення професійного педагогічного спілкування вчителя із школярами молодшого шкільного віку	231
Золотарьов А.П., Лупаренко С.Є. Принципи командотворення в науково-педагогічній діяльності викладача закладу вищої освіти	233
Ліповуз І.М., Сиско Н.М. Спілкування майбутніх соціальних працівників	234
Петраківський П.С., Мельничук С.Л. Роль благополуччя військовослужбовців	236